

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

UKŁAD RURALISTYCZNY

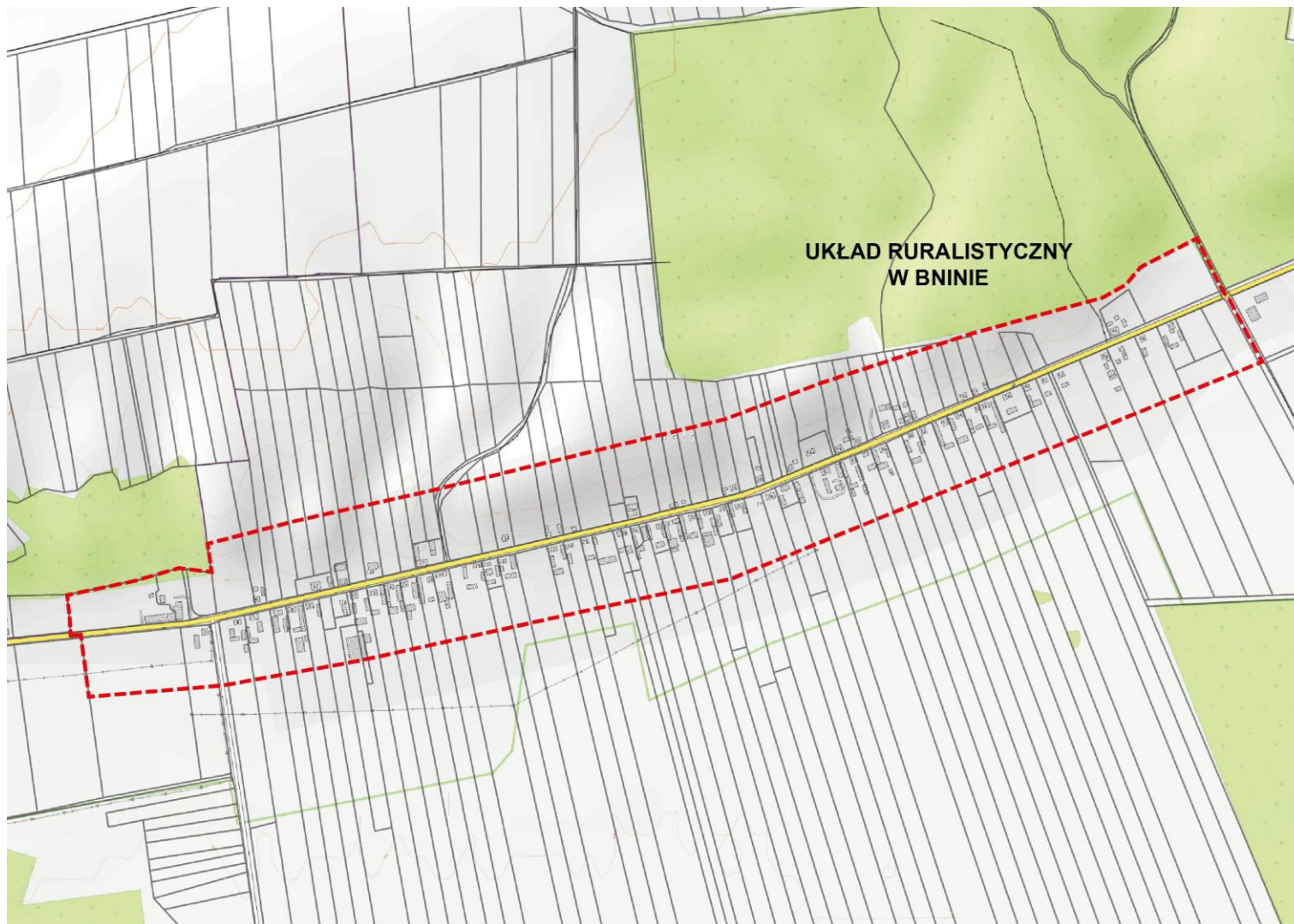
2. Czas powstania

XIX w. – pocz. XX w.

3. Miejscowość

BNIN

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Mapa układu ruralistycznego miejscowości Bnin – kolorem czerwonym oznaczono granice układu

4. Adres

ulica i nr: -

nr działki: -

współrzędne: **układ przestrzenny**

5. Przynależność administracyjna

województwo kujawsko-pomorskie

powiat **nakielski**

gmina **Sadki**

6. Formy ochrony

Obiekt ujęty w **wojewódzkiej ewidencji zabytków**

Obiekt ujęty w **Gminnej ewidencji zabytków** Gminy Sadki, przyjętej **Zarządzeniem nr 94.2022** Wójta Gminy Sadki z dnia 1 grudnia 2022 r.

8. Historia, opis i wartości

Bnin położony jest na obszarze historycznej Krajny, w pobliżu granicy z województwem wielkopolskim. Historyczny układ miejscowości ma charakter linearnej wsi ulicowej, rozwiniętej wzdłuż głównej drogi przebiegającej przez miejscowość na osi wschód–zachód.

Wieś posiada genezę rolniczą. Jej układ przestrzenny został podporządkowany historycznej organizacji siedlisk i gruntów rolnych. Zabudowa mieszkalna i zagrodowa rozmieszczona jest wzdłuż drogi, na wydłużonych parcelach, z budynkami mieszkalnymi sytuowanymi zasadniczo kalenicowo względem drogi oraz zabudową gospodarczą lokowaną w głębi działek.

W obrębie miejscowości zachowały się przykłady historycznej zabudowy wiejskiej, głównie z XIX i początku XX w., obejmujące domy mieszkalne, zagrody oraz budynek dawnej szkoły. Zabudowa ta reprezentuje tradycyjne formy architektury wiejskiej regionu, związane z rolniczym charakterem miejscowości.

Układ ruralistyczny Bnina zachował czytelny, linearny charakter oraz podstawowe cechy historycznej organizacji przestrzennej wsi ulicowej. Wartość zabytkowa założenia wynika przede wszystkim z zachowanego przebiegu głównej drogi, układu parcelacyjnego, relacji zabudowy do drogi oraz obecności historycznej zabudowy mieszkalnej i zagrodowej.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Historyczny układ ruralistyczny miejscowości pozostaje czytelny w przestrzeni. Zachowana jest główna oś komunikacyjna wsi oraz charakterystyczny sposób rozmieszczenia zabudowy mieszkalnej i zagrodowej wzdłuż drogi. Czytelna pozostaje historyczna struktura parcelacyjna, z wydłużonymi działkami biegnącymi prostopadle do osi drogi. Część historycznej zabudowy nadal pełni funkcje mieszkalne lub gospodarcze, zachowując tradycyjne gabaryty oraz sposób sytuowania względem drogi. Istotnymi elementami historycznej struktury miejscowości są również budynek dawnej szkoły oraz zachowane przykłady historycznej zabudowy wiejskiej.

Należy dążyć do zachowania historycznego układu ruralistycznego miejscowości, w szczególności jego linearno-ulicowego charakteru, przebiegu głównej drogi, układu parcelacyjnego oraz tradycyjnych relacji zabudowy do drogi. Wskazane jest zachowanie historycznej zabudowy mieszkalnej i zagrodowej, z poszanowaniem jej gabarytów, geometrii dachów, proporcji elewacji, tradycyjnych materiałów oraz sposobu sytuowania budynków na działkach.

Nowa zabudowa oraz przekształcenia istniejących obiektów powinny być dostosowane skalą, formą, lokalizacją i materiałem do historycznego charakteru miejscowości. Należy unikać działań prowadzących do zatarcia historycznego układu działek, zaburzenia relacji przestrzennych oraz wprowadzania form architektonicznych dysharmonizujących z tradycyjną zabudową wiejską.

Wskazane jest zachowanie elementów historycznego krajobrazu wiejskiego, w tym zieleni przydrożnej, dawnych nasadzeń oraz otwartego charakteru terenów rolnych związanych z układem ruralistycznym.

Prace remontowe, modernizacyjne i działania związane z zagospodarowaniem terenu należy prowadzić z poszanowaniem wartości zabytkowych układu ruralistycznego.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

**Kinga Makowska
Michał Horbowicz
Ochrona Zabytków KRESY
03.2026 r.**

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków